

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Varianta 4

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaj slijedeći ulomak:

U jednoj od najstarijih podsvodjenih kućica, s ulazom preko strmih kamenitih stuba i balature nad kojom je više vrata uzidana nakazna ljudska glava - tupa, na nepogodama vremena gotovo sasvim iščeznula nosa - sjede u tiješnoj, a jedinoj u svojoj kući sobici dvije ženske glave; starija suhonjava, sitna, crnomanjasta žena od četrdeset i šest godina, i mlađa, djevojka od dvadeset i dvije godine. To je gospođa Valpurga Stipančić, udova iza patricija i građanina senjskoga Ante Stipančića, i njezina kći Lucija, djevojka naoko mnogo mlađa od svoje dobi; njezin bijeli, fini, gotovo prozirni ten slabašnoga lica s ozbiljnim tamnosmeđim očima sjeća na petnaestogodišnje ili šesnaestogodišnje djevojčice što je jučer ostavilo zatvor kakvog strogog ženskoga instituta. Pod jasno ocrtanim obrvama i bujnom tamnom kosom nalik je to bijelo i nježno lice s dugačkim, fino sadjelanim nosom i jasno crvenim usnicama na starinske portrete mladih aristokratkinja, a ne zaostaje joj za takvim portretom ni vrlo tanahan pas visokog struka ni malene, jedva zamjetljive djevičanske grudi kao u četrnaestogodišnjeg djevojčeta.

Lucijina mati nije tijelom nimalo kršnija od svoje kćeri. Brižan pogled njezinih tamnih i upalih očiju odaje patnju mnogo kušanoga čeljadeta. Ona vraća svaki čas pogled pun skrbi k naslonjaču gdje sjedi Lucija, no iz tog navoranoga i prerano postaraloga lica zaplamsa svaki čas i jasna izjava nade što se umiješa u izraz velike ljubavi materinjega srca.

Teče godina hiljadu osamsto trideset i četvrta, a zimi je. U malenoj, niskoj pokućtvom prenatrpanoj sobici zrak je pretopao i težak te ga slabe Lucijine prsi udišu s očitom mukom. Tik podnožja dvaju velikih kreveta dopire svojom šiljatom kapom obla, željezna peć do samoga stropa. Na širokom borou kočii se između šalica i drugog porculanskog posuđa starinska ura s glazbalom i s kukavicom: težak, ovelik i okrugao stol s urezanim arabeskama od raznobojna drva okružen je sa šest tamnocrvenih mekanih stolica, kanapetom i ogromnim starinskim naslonjačem u kojemu Lucija gotovo sav dan probavi. Na stolu gori u visokoj mjedenoj svjetiljci u jednom od triju rožaka nemoćno i neveselo svjetlo. Dva prozorčića s dvostrukim staklom i vrata zatisnuta su vrlo pomno kudjeljom, a zrak je u sobi još više iskvaren i nasićen isparinama s peći po kojoj Valpurga pospe sad nešto smrvljena sladora, a sad je polije octom, te od kađenja borovice što je ona sipa po žeravici na željeznoj lopatici. Kad je naime jednom Luciji vrlo pozlilo bilo, sklonila se njezina mati da joj pozove liječnika; ali kad je taj odrješito zahtijevao zračenje sobe gdje boravi bolesnica, zahvalila mu gospođa Valpurga na daljnjim posjetama s neslomljivom odlukom da se već nikada ne uteče za pomoć bezdušniku koji bi joj eto ubio dijete; ona je bila uvjerena da je prehlada jedan jedini izvor svim teškim bolestima. [...]

Vjenceslav Novak – *Posljednji Stipančići*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta osam osobine Valpruge Stipančić i njezine kćeri Lucije.	8 bodova
2. Pronađite u tekstu izgled sobe.	6 bodova
3. Izdvojite iz teksta ponašanje Valpruge Stipančić prema svojoj kćeri.	3 boda
4. Pronađite četiri aktivnosti koje je Valpurga Stipančić radila u sobi.	4 bodova
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje.	2 boda
6. Objasnite značenje frazema „jedini izvor svim teškim bolestima“.	2 boda

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za čovjekovu sreću, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Vjenceslava Novaka.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. držati se teme i iznositi dva argumenta koji bi potkrijepili vaše mišljenje o zadanoj problematici i zaključak koji iz toga proizlazi,	15 bodova
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija,	2 boda
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak,	1 bod
4. formalno uređivanje teksta.	2 boda

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Koliko čujemo riječ sreća kada je želimo jedni drugima, kada pričamo o njoj, kada joj težimo cijeli život. Sreće zapravo ima, ali uglavnom joj ljudi cijeli život samo teže, ali nikako da je postignu. To je zbog činjenice da mi sami stvaramo sreću za sebe, i sami postavljamo barijere, govoreći od čega možemo biti sretni. Na primjer, ako osoba misli da mu je potrebno mnogo novca da bi bila sretna, bit će nesretna sve dok taj novac ne dobije, a kada ga dobije, bit će sretna samo nekoliko dana. Zato što će osoba sebi postaviti drugu postavku za sreću. I ta potraga za srećom, za većinu ljudi, traje zauvijek. Ali za sreću ne treba nikuda žuriti, jer svi smo već sretni, sreća je u nama. Opustite se i recite sebi da ste sada sretni i da ćete tako biti do kraja života. Tada ćete zaštititi sebe i svoje zdravlje od besmislene potrage za srećom.“

Izvor: <https://minikar.ru/hr>

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti važnost sreće u čovjekovom životu. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

1. Vanjski oblik sastava	2 boda
2. Unutarnji oblik sastava: sadržaj – 2 boda; kompozicija – 2 boda; jezična sredstva – 4 bodova; stil sastava – 3 boda	11 bodova
3. Opći ton djela	2 boda

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti hrvatski romantizam. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na dve naučene pjesme. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

- trajanje europskog romantizma i trajanje hrvatskog romantizma;
- pronadjenje triju osobina koja pripadaju romantizma za dve naučene pjesme;
- kratak komentar za dve naučene pjesme;
- uspoređivanje dvaju naučenih pjesama po temi koju obrađuju;
- uspoređivanje upotrebljavanja stilskih figura i pjesničkih slika u dvaju naučenih pjesama.

a. Sadržaj eseja	24 bodova
b. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod)	6 bodova